

پیش‌بینی عملکرد مربیان در برابر مشکلات بر اساس هوش هیجانی

اسماعیل شریفیان^۱ - علی حجتی^{۲*} - محمدعلی زبردست^۳

۱. استادیار، مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران

۲. کارشناسی ارشد، روان‌شناسی ورزش، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۳. کارشناس ارشد، مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران

(تاریخ دریافت: ۲۰/۰۲/۱۳۹۲، تاریخ تصویب: ۲۴/۰۴/۱۳۹۲)

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل پیش‌بینی‌کننده عملکرد مربیان در برابر مشکلات بر اساس هوش هیجانی انجام شد. روش این تحقیق به لحاظ تجزیه و تحلیل اطلاعات، از نوع توصیفی - همبستگی بود. از پرسشنامه‌های هوش هیجانی گلمن به منظور سنجش هوش هیجانی و از پرسشنامه نحوه عملکرد مربیان مارتنز برای سنجش عملکرد مربیان در برابر مشکلات استفاده شد. جامعه آماری شامل مربیان تیم‌های شرکت‌کننده در بیست و سومین المپیاد ورزشی دانش‌آموزان سراسر کشور (N=۱۴۰) بودند که بر اساس جدول مورگان ۱۰۳ نفر به صورت تصادفی انتخاب گردیدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که سطح هوش هیجانی و عملکرد مربیان در مواجهه با مشکلات اکثریت مربیان خوب بود. همچنین، به طور کلی بین هوش هیجانی با عملکرد مربیان در مواجهه با مشکلات همبستگی مثبت و معناداری وجود داشت ($r=+0.395$, $p<0.05$). نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چند گانه نشان داد که مولفه‌های خود‌مدیریتی و مهارت‌های اجتماعی توانایی پیش‌بینی عملکرد مربیان در برابر مشکلات را دارا می‌باشند. بنابراین انتظار می‌رود مربیانی که از هوش هیجانی بالاتری برخوردارند عملکرد بهتری در مواجهه با مشکلات داشته باشند.

واژه‌های کلیدی

هوش هیجانی، توانایی‌های مدیریتی، توانایی‌های روان‌شناختی، عملکرد مربیان، مهارت‌های اجتماعی.

مقدمه

هوش هیجانی، در جهت کسب اهداف و اجرای هر چه بهتر آنها، نقش تعیین کننده‌ای ایفا کنند (۳۹). گلن، بویاتزیس و مکی معتقدند که کارکنان، مدیران و مربیان اگر بخواهند عملکرد بالایی داشته باشند، در کنار توانایی های فنی و حرفه ای باید ویژگی های دیگری که مجموعه آنها هوش هیجانی نامیده می شود را داشته باشند. در واقع آنها معتقدند که برای فایق آمدن بر چالش های پیش رو مولفه های هوش هیجانی بسیار اهمیت دارند (۲۳). یکی از دشوارترین مسایل پیرامون فرآیند شناسایی و پرورش استعدادها، توانایی کنترل احساسات خود و دیگران و بهره‌گیری از این احساسات برای راهنمایی فرایند تفکر و اقدامات شخصی است که تحت - عنوان هوش هیجانی شناخته می شود. اهمیت هوش هیجانی تا حدی است که ۸۰ درصد از موفقیت رهبران (در حوزه ورزش مربیان) را به واسطه هوش هیجانی دانسته‌اند (۲۵). مایر و سالوی (۲۰۰۱) نیز هوش را در مقایسه با سازه سنتی هوش عمومی یا IQ پیش بینی کننده بهتری برای موفقیت و پیشرفت معرفی کرده اند. پژوهش های صورت گرفته در زمینه هوش هیجانی نشان داده‌اند که این سازه با سلامت روان شناختی و جسمانی (۳۸، ۳۱)، سازگاری اجتماعی و روان شناختی (۴۱، ۳۴)، تعاملات اجتماعی (۲۸)، توانایی اداره کردن و مدیریت (۷) رضایت از زندگی (۱۸)، عملکرد شغلی (۲۸) و مهارت های مقابله با استرس (۳۲) همبستگی مثبت و با درماندگی روانشناختی (۴۲)، افسردگی (۴۴)، اضطراب (۱۸)، ناامیدی (۴۰)، تنش شغلی (۱۲)، پرخاشگری و رفتارهای بزهکارانه (۴۴)، ناسازگاری و رفتارهای منفی (۲۰) و مصرف سیگار و الکل (۲۴) همبستگی منفی دارند. در تعدادی از پژوهش ها نیز هوش هیجانی در جوامع ورزشی بررسی شده است. لابورد^۱ و همکاران (۲۰۱۱)

انسان ها علاوه بر این که موجوداتی منطقی هستند، خصائص هیجانی نیز دارند که این ویژگی آنها را به موجودی هیجانی نیز تبدیل کرده است. سال ها در فرهنگ های مختلف به واسطه سنت ها و قواعد مرسوم، عمل کردن بر اساس هیجان ها مذموم شمرده می شده؛ زیرا این باور وجود داشته که هیجان ها منشاء خشونت بوده و این ویژگی با فرآیندهای عالی تفکر در تضاد هستند (۱۵). میلیون ها مربی آرزو دارند که کودکان و نوجوانان تحت تربیت آنان روزی تبدیل به بهترین ورزشکاران جهان شوند (۸). زمانی این آرزو محقق می - گردد که مربیان مراحل به هم پیوسته فرآیند استعدادیابی که همان شناسایی، هدایت و حمایت افراد مستعد هستند را بدرستی طی کنند (۱۷). پیش نیاز رسیدن به اوج موفقیت در فرآیند استعدادیابی، شناخت کافی مربیان از علوم مختلف ورزشی مانند فیزیولوژی ورزشی، بیومکانیک، روان شناسی، مدیریت و ... است. با وجود تاثیر حوزه های یاد شده، حوزه روان شناسی ورزش و مدیریت ورزش از جایگاه ویژه ای برخوردار می باشند چرا که این دو حوزه زمینه استفاده و عملیاتی کردن دانش سایر علوم ورزشی را در فرایند استعدادیابی و پرورش استعدادها فراهم می - آورند (۳۵، ۱). در حوزه توانمندی های روان شناختی، مولفه هوش هیجانی و در حوزه مدیریت، عملکرد مربیان در برابر مشکلات به عنوان مهمترین عوامل در موفقیت مربیان شناخته شده‌اند. در واقع می توان گفت هوش هیجانی عبارت است از توانایی نظارت بر احساسات و هیجانات خود و دیگران، توانایی تشخیص و تفکیک احساسات و استفاده از دانش عاطفی در جهت تفکر و ارتباط (۳۶) هوش هیجانی یکی از مولفه هایی است که می تواند به میزان زیادی در روابط مربیان با بازیکنان و مدیران نقش ایفا کند (۲۹). مربیان و مدیران می توانند با بهره گیری از

خودانگیزی با رضایت شغلی وجود دارد. همچنین از بین پنج مؤلفه هوش هیجانی، متغیرهای مهارت‌های اجتماعی، همدلی و خودانگیزی پیش‌بینی کننده رضایت شغلی بودند (۱۶). نتایج مطالعه ساسانی مقدم و بحرالعلوم (۱۳۹۰) بر روی دانشجویان دختر ورزشکار نشان داد که، هوش هیجانی با مهارت‌هایی چون آرمیدگی، تمرکز مجدد، اعتماد به نفس و نیروبخشی همبستگی مثبت دارد. در بررسی فرضیه متعاقب مبنی بر وجود ارتباط معنی دار بین مؤلفه‌های هوش هیجانی و مهارت‌های روانشناختی ورزشکاران، مشاهده شد که بین برخی از مؤلفه‌های هوش هیجانی با مهارت‌های آمادگی روانشناختی آزمودنی‌ها ارتباط مثبت و معنی داری وجود دارد؛ در این خصوص میتوان به مواردی از جمله: الف) خود - مدیریتی با مدیریت استرس، آرمیدگی، اعتماد به نفس، کنترل ترس، نیروبخشی، تمرکز و تمرکز مجدد ب) آگاهی - اجتماعی با اعتماد به نفس. ج) مدیریت - رابطه با آرمیدگی. بعلاوه بین خود - آگاهی و مهارت‌های روانی هیچگونه ارتباط معنی داری مشاهده نشد.

همچنین بین مؤلفه‌های هوش هیجانی و مهارت‌های روانشناختی هیچگونه ارتباط معنی دار منفی مشاهده نشد (۹). در تحقیق سیاری و همکاران (۲۰۱۱) عنوان شد که بین هوش هیجانی معلمان تربیت بدنی و فرسودگی شغلی آنان همبستگی منفی وجود دارد. همچنین بین مؤلفه‌های هوش هیجانی و فرسودگی شغلی نیز همبستگی منفی مشاهده شد (۳۵). در واقع با توجه به مطالب گفته شده و نظر بسیاری از متخصصان می‌توان گفت هوش هیجانی به تنهایی بزرگترین عامل برای پیش‌بینی عملکرد فرد و قویترین نیرو برای رهبری و موفقیت می‌باشد و توانایی توسعه ارتباط سالم، و کیفیت زندگی شغلی مربیان ورزشی را دارا می‌باشد (۲۲). در زمینه نحوه

بیان می‌کنند که استرس در ورزشکاران با هوش هیجانی بالا در مقایسه با آن دسته از ورزشکارانی که هوش هیجانی پایینی دارند، کمتر افزایش خواهد یافت. همچنین، هوش هیجانی می‌تواند به ورزشکاران در مقابله بهتر با استرس کمک کند (۲۶). کاستارلی و استامو^۱ (۲۰۰۹) ذکر می‌کنند که ورزشکاران رزمی کار، بویژه زنان ورزشکار نسبت به غیرورزشکاران، هوش هیجانی بالاتری دارند (۲۱). در پژوهش کجیاف نژاد و همکاران (۱۳۸۹) مشخص شد که بین هوش هیجانی و انگیزه موفقیت ورزشی ارتباط مثبت و معناداری وجود دارد و از بین مولفه‌های هوش هیجانی، مولفه‌های اعتماد به نفس، همدلی، واقع‌گرایی و حل مسئله با انگیزه موفقیت ورزشی ارتباط مثبت و معنادار دارند و قادر به پیش‌بینی انگیزه موفقیت ورزشی بوده‌اند (۱۱). تابش (۱۳۸۵) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بین هوش هیجانی زنان ورزشکار با مهارت باز و بسته اختلاف معناداری وجود ندارد، اما بین هوش هیجانی زنان ورزشکار و غیر ورزشکار تفاوت معناداری وجود دارد (۵). نتایج پژوهش بشارت و همکاران (۱۳۸۴) نشان داد که هوش هیجانی با موفقیت ورزشی در ورزش‌های گروهی و فردی همبستگی مثبت دارد، اما این متغیر فقط در ورزش‌های گروهی می‌تواند موفقیت ورزشی را پیش‌بینی کند (۴). همچنین در تحقیق اصلانخانی و همکاران (۱۳۸۸) بر روی معلولان ورزشکار و غیر ورزشکار مشخص شد که به طور کلی هر دو گروه ورزشکار (ملی و پارالمپیک) نسبت به گروه غیر ورزشکار دارای هوش هیجانی بالاتری بودند (۳). نتایج تحقیق یارمحمدی منفرد و همکاران (۱۳۸۹) نشان داد که همبستگی مثبت و معنی داری بین هوش هیجانی با رضایت شغلی معلمان تربیت بدنی و همچنین بین سه مؤلفه مهارت‌های اجتماعی، همدلی، و

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS ۱۹ در سطح معناداری ($P < 0/05$) صورت گرفت.

ابزار تحقیق

از پرسشنامه محقق ساخته دموگرافیک به منظور دستیابی به اطلاعات جمعیت شناختی استفاده شد.

به منظور سنجش هوش هیجانی مربیان، از پرسشنامه استاندارد هوش هیجانی گلمن استفاده شد. این پرسشنامه در تحقیقات قادر (۱۳۹۰)، نورایی (۱۳۸۹) و مرتضی‌زاده (۱۳۸۷)، مورد استفاده قرار گرفته است (۱۳، ۱۰، ۱۴). در تحقیق مرتضی‌زاده (۱۳۸۷) روایی پرسشنامه هوش هیجانی گلمن از طریق روش سیگمای شمارشی ۰/۹۵ گزارش شد. ضریب پایایی بازآزمایی پرسشنامه نیز در مورد یک نمونه تصادفی به فاصله ده روز، ۰/۹۹ تعیین گردید (۱۰). در مطالعه حاضر، پایایی درونی این پرسشنامه نیز از طریق محاسبه آلفای کرونباخ $\alpha = 0/87$ بدست آمد.

به منظور ارزیابی نحوه عملکرد مربیان در برابر مشکلات حرفه مربیگری نیز از پرسشنامه مارتنز استفاده شد که در تحقیقات احمدی (۱۳۷۴) و جباری و همکاران (۱۳۷۹) مورد استفاده قرار گرفت که روایی محتوایی آن با استفاده از نظرات اساتید متخصص مورد تایید قرار گرفته بود (۶، ۲). در پژوهش حاضر پایایی این پرسشنامه با استفاده از روش آلفا کرونباخ، $\alpha = 0/83$ محاسبه شده است.

نتایج و یافته‌های تحقیق

در این بررسی، میانگین و انحراف استاندارد سن کل مربیان $33/5 \pm 8/05$ سال بود (جدول ۱). اکثر افراد نمونه آماری دارای مدرک تحصیلی لیسانس (۶۸/۹ درصد) و فوق لیسانس (۱۵/۵ درصد) بودند و سایرین نیز مدرک تحصیلی فوق دیپلم (۱۴/۶ درصد) و دیپلم (۱ درصد)

عملکرد مربیان در برابر مشکلات دو تحقیق در ایران منتشر شده که نحوه عملکرد مربیان در این زمینه را خوب ارزیابی کرده‌اند اما تا کنون پژوهشی صورت نگرفته است که مولفه‌های همچون هوش هیجانی را با نحوه عملکرد مربیان در برابر مشکلات را مورد بررسی قرار دهد (۱۲، ۱۰). با توجه به اهمیت این دو مولفه روانشناختی (هوش هیجانی) و مدیریتی (عملکرد مربیان) در برابر مشکلات) به عنوان مولفه‌های اساسی مورد نیاز مربیان، در پژوهش حاضر سعی شده تا وضعیت این مولفه‌ها در میان مربیان مشخص شود و همچنین وجود ارتباط آنها با یکدیگر مورد بررسی قرار بگیرد. لذا تحقیق حاضر در نظر داشته است عملکرد مربیان در برابر مشکلات را بر اساس مولفه‌های هوش هیجانی مورد بررسی قرار دهد.

روش تحقیق

جامعه و نمونه آماری

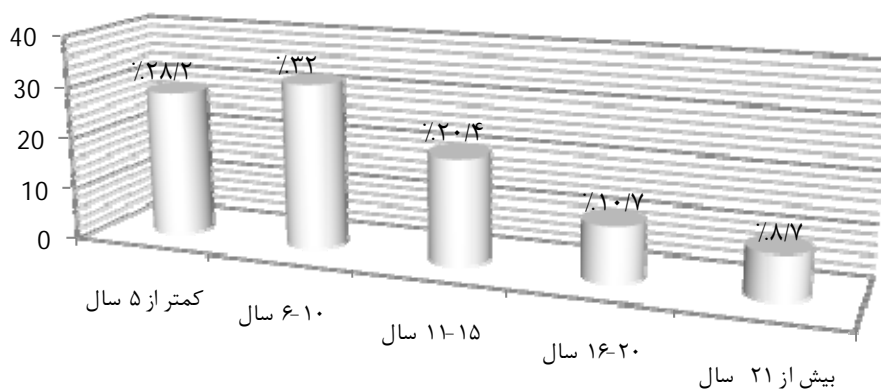
پژوهش حاضر از نظر هدف، یک پژوهش کاربردی و بر حسب نحوه گردآوری اطلاعات و روش تجزیه و تحلیل آنها پژوهشی توصیفی - همبستگی است. که به صورت میدانی اجرا گردید. جامعه آماری پژوهش را مربیان تیم‌های شرکت کننده در بیست و سومین المپیاد ورزشی دانش‌آموزان سراسر کشور تشکیل می‌دادند، تعداد جامعه آماری ۱۴۰ نفر و نمونه آماری ۱۰۳ نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی و بر اساس جدول مورگان انتخاب گردیدند. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد. از آمار توصیفی برای بررسی توصیفی داده‌ها، طبقه بندی، محاسبه میانگین، رسم نمودارها و جداول استفاده شد. از آزمون کلواموگروف اسمیرنوف برای طبیعی بودن توزیع اطلاعات و از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه برای بررسی روابط دو متغییر استفاده شد.

قهرمانی افراد تحقیق به عنوان مربی یا ورزشکار در جدول ۲ ارائه شده است. همچنین با توجه به شکل ۲ و ۳، وضعیت کلی هوش هیجانی و عملکرد اکثر مربیان در - مواجهه با مشکلات خوب ارزیابی شده است.

داشتند. همچنین اغلب آنها (۶۰/۲ درصد) کمتر از ۱۰ سال سابقه مربیگری داشتند (شکل ۱). علاوه بر این بیشتر افراد مدرک مربیگری درجه ۳ (۶۹/۹ درصد) و بقیه نیز مدرک مربیگری درجه ۲ (۲۲/۳ درصد)، درجه ۱ (۶/۸ درصد) و بین المللی (۱ درصد) داشتند. وضعیت سابقه

جدول ۱. وضعیت سن مربیان

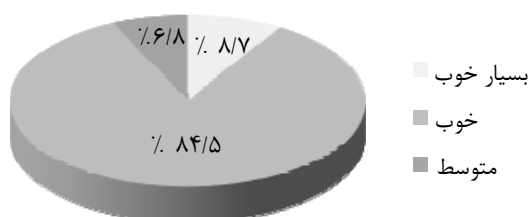
کمتر از ۲۵ سال	سال ۲۶-۳۰	سال ۳۱-۳۵	سال ۳۶-۴۰	سال ۴۱-۴۵	سال ۴۶-۵۰	بیش از ۵۱ سال
۱۵/۵ درصد	۳۲/۱ درصد	۱۴/۵ درصد	۱۹/۵ درصد	۷/۷ درصد	۸/۸ درصد	۱/۹ درصد

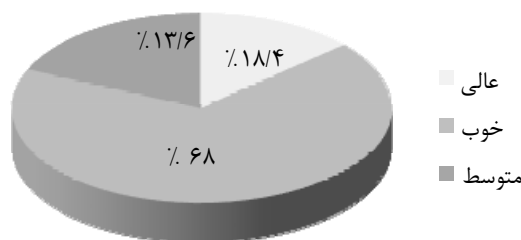
شکل ۱: وضعیت سابقه مربیگری

جدول ۲. وضعیت سابقه قهرمانی نمونه آماری به عنوان مربی یا ورزشکار

سابقه قهرمانی به عنوان مربی	سابقه قهرمانی به عنوان ورزشکار	فرآوانی	درصد	فرآوانی	درصد
بین المللی	۲	۱/۹	۱	۱	۱
ملی	۲۹	۲۸/۲	۴۰	۳۸/۸	۳۸/۸
استانی	۴۳	۴۱/۷	۲۷	۲۶/۲	۲۶/۲
شهرستانی	۷	۶/۸	۱۲	۱۱/۷	۱۱/۷
بدون سابقه قهرمانی	۲۲	۲۱/۴	۲۳	۲۲/۳	۲۲/۳

شکل ۲: وضعیت کلی هوش هیجانی مربیان

شکل ۳. وضعیت کلی عملکرد مربیان در مواجهه با

انگیزشی و مهارت‌های اجتماعی با عملکرد مربیان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد اما در مقابل بین مولفه همدلی با عملکرد مربیان ارتباط معناداری وجود نداشت (جدول ۳).

یافته‌ها نشان می‌دهد که به طور کلی بین هوش-هیجانی و عملکرد مربیان در برابر مشکلات همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($r=0.395, p<0.05$). همچنین بین مولفه‌های خود آگاهی، خود مدیریتی، خود

جدول ۳. ضریب‌های همبستگی بین هوش هیجانی و مولفه‌های آن با عملکرد مربیان در برابر مشکلات

متغیرها	مولفه‌های هوش هیجانی				
	خود آگاهی	خود مدیریتی	خود انگیزشی	همدلی	مهارت‌های اجتماعی
عملکرد مربیان در برابر مشکلات	۰/۲۱۵*	۰/۳۹۹*	۰/۳۱۰*	۰/۱۷۹	۰/۲۵۹*
هوش هیجانی کل					۰/۳۹۵*

مربیان در برابر مشکلات با روش مرحله ای نشان می‌دهد.

با توجه به جدول شماره ۴ ملاحظه می‌شود که از بین متغیرهای هوش هیجانی فقط دو ویژگی خود مدیریتی و مهارت‌های اجتماعی توانایی پیش بینی عملکرد مربیان در برابر مشکلات را دارند که با توجه به مقادیر ضرایب رگرسیونی (β) به لحاظ توان پیش بینی، مولفه خود مدیریتی ($P \leq 0.001$ و $\beta=0.421$) توانایی بیشتری برای پیش بینی برای پیش بینی عملکرد مربیان در برابر مشکلات را دارا می‌باشد.

پس از تایید ارتباط متغیرهای مورد مطالعه توسط آزمون پیرسون بدنبال پاسخ به این سوال بودیم که کدامیک از متغیرهای هوش هیجانی می‌توانند عملکرد مربیان در برابر مشکلات را پیش بینی نموده و سهم هر کدام به چه میزان است. بدین منظور از محاسبات رگرسیون چند گانه با روش مرحله ای، برای بررسی همبستگی چند گانه بین متغیرهای پیش بین و ملاک استفاده شد. جدول ۴ نتایج تحلیل رگرسیون چند گانه را برای هوش هیجانی (خود آگاهی، خود مدیریتی، خود انگیزشی، همدلی، مهارت‌های اجتماعی) با عملکرد

جدول ۴. ضرایب رگرسیون چند گانه بین عوامل هوش هیجانی (خود آگاهی، خود مدیریتی، خود انگیزشی، همدلی، مهارت های

اجتماعی) و عملکرد مربیان در برابر مشکلات با روش مرحله ای

متغیر های پیش بین	همبستگی چند گانه (MR)	ضریب تعیین (RS)	Fنسبت	B ضریب رگرسیون β و		
			P احتمال	1	2	3
خود مدیریتی	۰/۴۲۱	۰/۱۷۲	F=۳۸/۲۳۴	$\beta=۰/۴۲۱$		
			$P\leq ۰/۰۰۰۱$	B=۰/۲۳۲		
				t= ۶/۳۷۸		
				$P\leq ۰/۰۰۱$		
مهارت‌های اجتماعی	38۰/۳	۰/۱۴۸	F=۲۹/۵۱۵	$\beta=۰/۳۳۸$	$\beta=۰/۱۸۶$	
			$P\leq ۰/۰۰۰۱$	B=۰/۲۱۲	B=۰/۱۹۸	
				t=۴/۲۳۴	t=۳/۱۵۶	
				$P\leq ۰/۰۰۱$	$P\leq ۰/۰۰۱$	

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل پیش بینی کننده عملکرد مربیان در برابر مشکلات بر اساس هوش هیجانی انجام شد. یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد که - بین هوش هیجانی و عملکرد مربیان در برابر مشکلات همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($P < ۰/۰۵$ ، $r = ۰/۳۹۵$). در واقع بین مولفه‌های خود آگاهی، خود مدیریتی، خود انگیزشی و مهارت‌های اجتماعی با عملکرد مربیان همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد اما در مقابل بین مولفه همدلی با عملکرد مربیان ارتباط معناداری وجود نداشت. علاوه بر این نتایج آزمون تحلیل رگرسیون چند گانه نشان داد که مولفه های هوش هیجانی (خود مدیریتی و مهارت های اجتماعی) توان پیش بینی عملکرد مربیان در برابر مشکلات را خواهند داشت. به دلیل فقدان مطالعات انجام شده در این زمینه نتایج پژوهش حاضر با نتایج سایر حیطه ها همانند رهبری و عملکرد در شرایط متفاوت مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفت. از اینرو نتایج مطالعه حاضر با نتایج بوایاس و همکاران (۲۰۱۱)، سانگ و همکاران (۲۰۱۰)، ژوبرگ (۲۰۰۸)، راجرز و همکاران (۲۰۰۶)، لیونز و اشناپدر

(۲۰۰۵)، اوگینزکا (۲۰۰۵) و لویز و همکاران (۲۰۰۴) همسو می باشد (۱۹، ۴۲، ۴۳، ۳۴، ۲۷، ۳۱، ۲۸). به نظر می‌رسد مربیانی که از سطح هوش هیجانی بالایی برخوردارند، می‌توانند از این عامل برای واکنش مناسب، درک تفاوت‌ها، کار گروهی، میانجی‌گری و برقراری ارتباط در شرایط متفاوت رقابت استفاده کنند. مربیانی که این مهارت را دارا می باشند در کشف و شناسایی استعداد های بالقوه با نقش تاکید بر مهارت‌های روانشناختی و هوش هیجانی از سنین پایین می‌توانند نقش تسهیل کننده ای در بروز این استعدادها داشته باشند و از آنجا که در دنیای امروز قهرمانی دیگر تنها تمرین جسمانی تاثیرگذار نیست بلکه از این رو باید از سنین پایین علاوه بر خصوصیات آنتروپومتریک جهت بهره‌وری حداکثری از این استعدادها و تسهیل در عملکرد این استعدادها باید از مولفه های روانشناختی و هوش هیجانی از سنین پایین استفاده کرد نتایج اکثر قهرمانان دنیا نشان می دهد ورزشکاران قهرمان جهان و المپیک دست پرورده مربیانی می باشند که علاوه بر ویژگیهای آنتروپومتریکی بر مهارت‌های روانشناختی و مولفه های هوش هیجانی جهت کنترل و کاهش سطح استرس و اضطراب در مسابقات آتی استفاده می کنند. در

و باید از مربیان تحصیل کرده و مدیر فرایند دراز مدت کشف استعدادها و مهمتر از آن پرورش این استعدادها برای بهره‌وری در میداين بزرگ را مهيا کنند. نقش تسهيل کننده مربيان و معلمان ورزش در ترويج مهارت‌های روانشناختی و هوش هیجانی در واقع نقطه عطف عملکرد آنها در جهت پرورش استعدادهاى نهفته می باشد که این استعدادهاى نهفته ممکن است از لحاظ ابعاد بدنی شرایط منحصر به فردی داشته باشد. اما بایست دید که آیا همین فرد از لحاظ آمادگی روانشناختی جهت کنترل و کاهش میزان استرس و اضطراب ناشی از میداين رقابتی آماده است. به همین منظور پیشنهاد می‌شود وزارت ورزش و جوانان و همچنین وزارت آموزش و پرورش که جمع‌گیری از مربیان را در اختیار دارند و سکان‌دار شناسایی و پرورش استعدادهاى ورزشی کشور می‌باشند؛ برای پرورش این استعدادها برنامه‌ریزی‌های دقیق و مدونی را ترتیب دهند که در این برنامه‌ها از نیروهای متخصص و کارآمد در تمامی حیطه‌های تربیت بدنی استفاده شود که در نهایت بتوانند با توجه به جنبه‌های مدیریتی، روان‌شناختی، آنتروپومتریکی و سایر موارد فرایند استعدادیابی را در کشور نهادینه کنند.

واقع‌گرایان المپیک و جهان به چیزی فراتر از تمرین‌های سخت و تلاش‌های جسمانی مکرر روزانه نیاز دارند. استعدادیابی فرایندی است پیش‌زمینه و تسهیل‌کننده عملکرد در سطوح نخبگی می‌باشد. بطور کلی عوامل روانشناختی همچون پایین بودن سطح استرس، واکنش به استرس و کنترل ترس از عوامل مهم در شکست و موفقیت ورزشکار محسوب می‌شود. بدست آوردن اوج اجراهای ورزشی در رقابت‌های سنگین و لحظات بحرانی ورزشی بدون سود بردن از مهارت‌های روانشناختی تصویری بیش نیست. استرس و اضطراب ناشی از رقابت از عوامل اصلی کاهش عملکرد ورزشکاران نخبه می‌باشد (۲۸). برای قهرمان شدن علاوه بر آمادگی جسمانی، لزوم مهارت‌های روانشناختی خصوصاً هوش هیجانی حیاتی می‌باشد (۳۰). این امکان وجود دارد که استعدادهاى بالقوه به دلیل اینکه آموزش‌های لازم و منظم در خصوص مهارت‌های هوش هیجانی و روانشناختی تأثیر گذار بر عملکرد را ندیده‌اند، بنابراین این امکان وجود دارد که حتی این استعدادهاى بالقوه نتوانند توانایی که در آنها وجود دارد را در میدان‌های بزرگ و یا حتی سطح پایین نیز از خود بروز دهند. اینجاست که نقش مربیان زبده و کارآمد در کشف و شناسایی استعدادهاى نهفته از لحاظ روانشناختی و آمادگی روحی روانشناختی نمایان می‌شود

منابع و مأخذ

۱. ابراهیم، خسرو، حیدری، محمود، معمری، علی‌رضا (۱۳۸۳). بررسی وضع موجود و تدوین شاخص‌های استعدادیابی در رشته والیبال. پژوهش در علوم ورزشی. شماره ۵: ۱۴-۱.
۲. احمدی، عبدالحمید (۱۳۷۴). بررسی توانایی‌ها و نحوه عملکرد مربیان تیم‌های ورزشی دانشگاه‌های کشور. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس. چکیده.
۳. اصلانخانی، محمد علی، عبدلی، بهروز. زمانی ثانی، سید حجت. فتحی رضایی، زهرا (۱۳۸۸). هوش هیجانی در ورزشکاران معلول. فصلنامه روانشناسان ایرانی سال ۶ شماره ۲۱. صص: ۲۰-۵.

۴. بشارت، محمد علی، عباسی، غلامرضا، میرزاکسفیدی، رضا (۱۳۸۴)، تبیین موفقیت ورزشی در ورزشهای گروهی و فردی برحسب هوش هیجانی، فصلنامه المپیک سال ۱۳ شماره ۴ پیاپی ۳۲، صص: ۲۰-۵.
۵. تابش، سعید (۱۳۸۵). مقایسه هوش هیجانی در بین زنان ورزشکار (با مهارت باز و بسته) و غیرورزشکار. حرکت شماره ۲۹. صفحات ۳۳-۴۲.
۶. جباری، غلامرضا. کوزه چیان، هاشم، خبیری، محمد (۱۳۷۹). بررسی سبک رهبری، توانایی ها و نحوه عملکرد مربیان فوتبال باشگاه های دسته اول و دوم کشور (جام آزادگان). نشریه حرکت شماره ۶ - ۱۰۳ - ۱۲۰.
۷. حیدری تفرشی، غلام حسین. دلفان آذری، قنبرعلی (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین هوش هیجانی و مهارت های مقابله با استرس دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن. فصلنامه علمی- پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی- سال ۲- شماره ۲. صص: ۲۰-۵.
۸. ذوالاکتاف، وحید، فخرپور، رقیه، صفوی‌همامی، شیلا (۱۳۸۴). روایی‌سنجی آزمون هشت‌گانه برای استعدادیابی عمومی ورزش. فصلنامه المپیک. سال سیزدهم. شماره ۲ (پیاپی ۳۰): ۳۳-۴۷.
۹. ساسانی مقدم، شیوا. بحرالعلوم، حسن (۱۳۹۰). ارتباط بین هوش هیجانی و مهارتهای روانشناختی دانشجویان دختر ورزشکار دانشگاه صنعتی شاهرود. پژوهش در مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی. (۹) (۱) (پیاپی ۱۷): ۲۷-۳۹.
۱۰. قادر، محسن (۱۳۹۰). بررسی رابطه هوش هیجانی و کیفیت زندگی شغلی معلمان بخش گلپاف. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد زرنند. چکیده .
۱۱. کجیاف نژاد، هادی. احدی، حسن. حیدری، علی رضا. عسگری، پرویز. عنایتی، میر صلاح الدین (۱۳۸۹). ارتباط بین مهارت های روانشناختی، هوش هیجانی و مولفه های آن با انگیزه موفقیت ورزشی در ورزشکاران مرد شهرستان شیراز. یافته های نو در روان شناسی. صفحات ۱۰۷-۱۲۵.
۱۲. مرتضی‌زاده، فرزانه (۱۳۸۷). بررسی رابطه کیفیت زندگی کاری و هوش هیجانی کارکنان سازمان های دولتی شهر کرمان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرمان. چکیده .
۱۳. نقی زاده، حسن. توکلی، محسن، میری، محمدرضا. و اکبرزاده، حسین (۱۳۸۸). بررسی رابطه هوش هیجانی با تنش شغلی در مدیران و کارکنان بیمارستان های آموزشی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تبریز. مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. دوره ۱۶، شماره ۴. صص: ۲۰-۵.
۱۴. نورایی، محمد (۱۳۸۹)، تاثیر هوش هیجانی اعضای هیئت علمی بر عملکرد آموزشی آنها. فراسوی مدیریت. سال ۴. ۱۴۰-۱۲۱.
۱۵. هاشمی، سهیلا (۱۳۸۸)، بررسی رابطه هوش هیجانی، خلاقیت هیجانی و خلاقیت در دانشجویان هنر، ادبیات و علوم پایه. اندیشه های نوین تربیتی دوره ۵ شماره ۲. صص: ۲۰-۵.
۱۶. یارمحمدی منفرد، سعید. همتی نژاد، مهر علی. رضانی نژاد، رحیم (۱۳۸۹). رابطه هوش هیجانی و رضایت شغلی معلمان تربیت بدنی. نشریه مدیریت ورزشی دوره ۲، شماره ۶ صص: ۲۰-۵.

۱۷. یوسفی، بهرام، گودرزی، محمود. به‌پور، ناصر (۱۳۸۴). بررسی وضع موجود و تعیین شاخص‌های استعدادیابی در کشتی. مجله حرکت. شماره ۲۵: ۸۱-۶۳.

18. Bastian V.A., Burns N.B. Nettelbeck T (2005). **Emotional intelligence predicts life skills, but not as well as personality and cognitive abilities**. Personality and Individual Differences, 39, 1135-1145.

19. Beauvais A.M. Brady N. O'Shea E.R. Quinn Griffin M.T (2011). **Emotional intelligence and nursing performance among nursing students**. Nurse Education Today Volume 31, Issue 4 Pages 396-401.

20. Brackett M.A. Mayer J.D. Warner R.M. (2004). **Emotional intelligence and its relation to everyday behavior**. Personality and Individual Differences 36 1387-1402.

21. Costarelli V. Stamou D (2009). **Emotional Intelligence, Body Image and Disordered Eating Attitudes in Combat Sport Athletes**. Journal of Exercise Science & Fitness. Volume 7, Issue 2, Pages 104-111.

22. Douglas, M. Wiegand. (2007) **Exploring the role of emotional intelligence in behavior-based safety coaching**. Journal of safety research, volume 38, issue 4, page, 391-398.

23. Gol eman D. Boyatzis R, Mckee A. **Fundamental of organizat i onal leadership: Emoti onal intelligence in management and organizational leadership**. Translated to Persian by Ebrahimi B. Tehran: industrial management organizati on Pub;2006.pp:15-50.

24. Ivcevic Z. Brackett M.A. Mayer J.D. (2007). **Emotional intelligence and emotional creativity**, Journal of Personality, 75, 199-235.

25. Korkmaz T. Arpacı E. (2009). **Relationship of organizational citizenship behavior with emotional intelligence**. Procedia Social and Behavioral Sciences. doi:10.1016/j.sbspro ..01.428.

26. Laborde S. Brüll A. Weber J. Anders L.S (2011). **Trait emotional intelligence in sports: A protective role against stress through heart rate variability?**. Personality and Individual Differences. Volume 51, Issue 1, Pages 23-27.

27. Lopes, P. N., Brackett, M. A., Nezlek, J. B., Schütz, A., Sellin, I., & Salovey, P. (2004). **Emotional intelligence and social interaction**. Personality and social psychology bulletin, 30(8), 1018-1034.

28. Lyons, J. B., & Schneider, T. R. (2005). **The influence of emotional intelligence on performance**. Personality and Individual Differences, 39(4), 693-703.

29. Mokhtaripour M, Siadat A(2005). **Management and Leadership with Emotional intelligence**. Tadbir; 165:18-20. (in Persian)

30. Morgan, T.K. (2006). **A season – Long mental skills staining program collegiate Volleyball players. A dissertation for the Doctor of philosophy degree**. The University of Tennessee.

31. Oginska B.N (2005). **Emotional intelligence in the workplace: exploring its effects on occupational stress and health outcomes in human service workers**. *Int. J. Occup Med Environ Health*. 18 (2): 167-75.
32. Pellitteri J (2002). **The relationship between emotional intelligence and ego defense mechanisms**. *Journal of Psychology*. 136, 182-194.
33. Pigozzi ,A. Spataro A. Alabiso A. Parisi M. Rizzo.(2004). **Role of exercise stress test in master athletes**. *Br J Sports Med*.39:527–531. doi: 10.1136/bjism.014340.
34. Rogers P. Qualter P. Phelps G. & Gardner K (2006). **Belief in the paranormal, coping and emotional intelligence**. *Personality and Individual Differences*, 41, 1089-1705.
35. Saiiri A. Moslehi M. Valizadeh R (2011). **Relationship between emotional intelligence and burnout syndrome in sport teachers of secondary schools**. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. doi:10.1016/j.sbspro.2011.04.003.
36. Salovey, P., & Mayer, J. D. (1990). **Emotional intelligence. Imagination, Cognition, and Personality**, 9, 185-211. Salovey1859Imagination, Cognition, and Personality1990.
37. Savelsbergh G.J.P., Haans S.H.A, Kooijman M.K, van Kampen P.M (2010). **A method to identify talent: Visual search and locomotion behavior in young football players**. *Human Movement Science*. 29 (5): 764–776.
38. Schutte N.S. Malouff J.M., Thorsteinsson E.B, Bhullar N & Rooke S.E (2007). **A metanalytic Investigation of the relationship between emotional intelligence and health**. *personality and individual differences*. 42(6): 921-33.
39. Siarochi J, Forgas J, Mayer JD. **Emotional intelligence in routine live**. Translated by Nouri Emamzade A. Neveshte publication; 2004. (in Persian).
40. Siu A.F. (2009). **Trait emotional intelligence and its relationships with problem behavior in Hong Kong adolescents**. *Pers Individ Dif*; 47(6): 553-557.
41. Sjöberg L (2008). **Emotional intelligence and life adjustment**. In: Cassady JC, Eissa MA. **Emotional intelligence: perspectives on educational & positive psychology** . 1th ed. New York: Peter Lang Publishing; 169-184.
42. Slaski M. Cartwright S (2002). **Health, performance and emotional intelligence: an exploratory study of retail managers**. *Stress and Health*. 18: 63 - 68.
43. Song L.J. Huang, Peng K.Z. Law K.S. Wong C.S. Chen Z (2010). **The differential effects of general mental ability and emotional intelligence on academic performance and social interactions**. *Intelligence Volume 38, Issue 1, Pages 137-143*.
44. Tett, R.P. Fox K.E. (2006). **Confirmatory factor structure of trait emotional intelligence in student and worker samples**. *Pers Individ Dif*. 41(6), 1155-1168.